నిరుద్యోగ పర్వం

బి. యే. పాసయిన తర్వాత రామ్మూర్తి ఏం చేస్తాడని పట్టుకున్నది. బి.యే. పాస్ కావాలని రామ్మూర్తి పెద్దలంతా కోరినట్టే అతనుకూడా పాసయి కూచున్నాడు. ఐతే రామ్మూర్తి తర్వాత ఏం చెయ్యాలి?...

రామ్మూర్తి తండ్రి స్కూల్లో టీచరు వుద్యోగం చేస్తూ పాతికేళ్ళయి గడుపు కొస్తున్నాడు.

''బియ్యిడీకి పోతేనో?'' అన్నది రామ్మూర్తి తల్లి.

''ఏమన్నా చెయ్యనీ కానీ - వాడిని మరి బడిపంతులు వుద్యోగం మాత్రం చెయ్యనివ్వను. పాతిక సంవత్సరాలై నేను అందులోనేపడి ఏడుస్తున్నాను - ముక్తీ మోక్షం దొరకటం లేదు. బడిపంతులు వుద్యోగం ఎందుకూ పనికిరానివాడు చెయ్యాల్సిందని నా వుద్దేశం!'' అని రామ్మూర్తి తండ్రి ప్రకటించాడు.

రామ్మూర్తికి ఒక వుద్దేశం అంటూ ప్రత్యేకించి ఏమీ కనిపించటం లేదు. అతని దృష్టికి స్కూలుటీచరు వుద్యోగం మంచిదే కావచ్చునని తోచింది. సంవత్సరం పొడుగునా సెలవలూ - పెద్దగా చిరాకు పుట్టించే పని కాకపోవటం - పదిమంది కుర్రాళ్లు గౌరవంగా నమస్కారాలు పెడుతూ వుండటం - ఇటువంటివి రామ్మూర్తికి మంచివిగానే తోచినై. ఐతే తండ్రిమాత్రం ఆ వుద్యోగం ఎందుకొద్దంటున్నాడో అతనికి అర్థంకాలేదు.

''ఇంతకూ నన్నేం చెయ్యమని నీ వుద్దేశం?'' అన్నాడు తెగించి రామ్మూర్తి తండ్రితో.

''ఏం చేస్తావు? వేరే వుద్యోగాలకోసం చూస్తావు. మీన మేషాలు లెక్కపెడుతూ కూచోక, పత్రికల్లోనో ఎక్కడో చూస్తూ ఎక్కడెక్కడ ఏమేం ఖాళీగా వుంటున్నాయో

చూసుకో. కాస్త గవర్నమెంటులో పడి వుంటే, ఎప్పటికన్నా మెరుగే. ప్రమోషనులూ - ఇంక్రిమెంటులూ - ఆఖరుకు రిటైరయితే ఇంత పింఛను కూడా పారేస్తారు!''

రామ్మూర్తి వార్తాపత్రికలు గాలించ సాగించాడు. సర్టిఫికేట్లు సంపాయించాడు. దరఖాస్తులు పంపుతున్నాడు!

ఇంతలో ఎక్కడినుంచో రామ్మూర్తి మేనమామ కలగజేసుకున్నాడు.

''ఎందుకురా ప్రతీవాడికీ గవర్నమెంటు వుద్యోగాలు? కలకాలం గుమస్తాగా పడి వుండాల్సిందేగా. ప్రమోషనా - వల్లకాడా? నిత్యం ఆబల్ల దగ్గిర కాయితాలు రాయటం తప్ప పదిమందిలోనూ గౌరవమా - పేరా - ప్రఖ్యాతా? నామాటే చూసుకో. తెల్లవారి లేచి ఆరోగంటకు ఆఫీసుకు పోతాను. సాయంత్రం ఏ ఏడెనిమిది గంటలకో తెములుచ్చుకుని ఇంటికి వస్తే అదృష్టవంతుడినే. గంతలుకట్టిన గానుగెద్దులాగా జీవితాంతం చెయ్యాల్సిన పనే యిది! సాయంత్రం కాస్సేపు సరదాగా తిరుగుదామంటే ఈ జీవితం నోచుకోలేదు. ఇంత చచ్చినా ఆ జీతంరాళ్లు నోటికూడు దాటవు. ఈ సంసారం అప్పులతోనే నడుస్తున్నది. ఇదెట్లా తీరుతుందో రుద్రుడికే తెలీదు. గుమాస్తాగిరీ మాత్రం చెయ్యకు. ఐనా నీవంటివాడికి గుమస్తా ఖర్మం ఏంరా? - నిక్షేపం లాంటి తెలివితేటలున్నాయ్ - బోలెడన్ని కథలు రాశావు - ఏ పత్రిక ఆఫీసులోనో నువ్వు వూఁ అంటే ఏ సబ్ఎడిటర్ వుద్యోగమో పారేస్తారు. నామాటవిని ఆ పనిచెయ్యి. కీర్తికి కీర్తి - ఎంతలేదన్నా వందలు దాటిన జీతం తెచ్చుకుంటావు. అటువంటిదాన్లో వుంటే పైకి రాగల లక్షణాలు నీలో వున్నై గనుక చెబుతున్నాను. ఇటువంటి పనులు చెయ్యగలిగే శక్తి కల వాళ్లు లోకంలో తక్కువ. గుమస్తాకేం - ప్రతివాడూ పనికొస్తాడు'' అనే ధోరణిలో ఆయన ఉత్తరం రాశాడు.

రామ్మూర్తికి ఇది బాగానే కనిపించింది. నాలుగయిదు పత్రికా కార్యాలయాలకు దరఖాస్తులు పెట్టాడు. మరోచిత్రం ఏమిటంటే రామ్మూర్తికి నాటకాల సరదావుంది. చదువుకునే రోజుల్లో చాలాసార్లు బడిలోనూ కాలేజీలోనూ నాటకాల్లో వేషాలు వేశాడు. కొన్ని బహుమానాలు కూడా సంపాయించాడు! ఇది ఆధారంగా తీసుకుని రామ్మూర్తి స్నేహితులు కొందరు అతన్ని సినిమా పరిశ్రమలో జేరమన్నారు. చదువుకున్నవాడూ - సంస్కారం, రూపం, రెండూ వున్నవాడూ అరుదు అన్నారు. పైగా నాటకాల్లో చచ్చేంత అనుభవం వుందన్నారు!

రామ్మూర్తికి ఈ సలహా కూడా నచ్చింది. ఐతే అతను దేనికీ ఛటాలున నిర్ధారణకు రాలేకపోతున్నాడు!

తన మేనమామ రాసిన విషయాన్నీ, స్నేహితులు యిచ్చిన సలహాలనూ రామ్మూర్తి ఆలోచించి తండ్రితో చెప్పాడు -

''ఇక్కడ వుండి ఈ పత్రికా కార్యాలయాలకు వుత్తరాలు రాయటం ప్రయోజనకరంగా కనిపించటంలేదు. ఏ సినిమా డైరక్టరునో కలుసుకుని అతనిదగ్గర అసిస్టెంటుగా వుండటానికి అడగనూ వచ్చు - పత్రికాధిపతులను కలవనూవొచ్చు. నేను అనేదేమిటంటే ఒకటి రెండు నెలలు మద్రాసులోవుండి ప్రయత్నం చేద్దామని!''

ఈ వ్యవహారం రామ్మూర్తి తండ్రికి నచ్చలేదు. ఆయన ఇదంతా కొట్టిపారేశాడు. కాని, రామ్మూర్తి తల్లీ, రామ్మూర్తి స్నేహితులూ, బంధువులూ, పైగా మేనమామా - వీళ్లంతా అతన్ని మద్రాసుకు పంపటమే వుత్తమం అని సలహాలివ్వటం సాగించారు. ఆఖరుకు రామ్మూర్తిని మద్రాసు పంపాలనే నిర్ధారణకు రావటానికి అతని తండ్రికి నెలరోజులు పట్టింది!

రామ్మూర్తి మద్రాసు చేరాడు. చేరుతూనే ఒక పత్రికా కార్యాలయంలోకి ప్రవేశించి తనను గురించి పరిచయం చేసుకుని - తన అభిలాష వ్యక్తం చేశాడు. ''మా ఆఫీసులో వుద్యోగాలేం లేవే! ఐనా ఒకసారి మా ప్రొప్రయిటర్ గార్ని చూడండి!'' అన్నాడు రామ్మూర్తి చెప్పినదంతా విని ఒకాయన. రామ్మూర్తి ప్రొప్రయిటర్‌ను చూడటానికి పోతే ఆయన అక్కడ లేడు!

''లేరండీ'' అన్నాడు రామ్మూర్తి తిరిగి వచ్చి.

''సరే - వొస్తార్లెండి'' అని ఆయన, ''ఏం పాసయానన్నారు?'' అని ప్రశ్నించాడు.

''బియ్యే.''

ఆయన మొహం అదోలా చేసి ''పెద్దవాడినిగా ఒక సలహా యివ్వమంటారా?'' అన్నాడు.

తప్పకుండా ఇవ్వమన్నాడు రామ్మూర్తి కళ్లు పెద్దవిచేస్తూ.

''బియ్యే పాసయారు కాబట్టి మీకు ఇంకో వుద్యోగం దొరకదనే భయం లేదు. జర్నలిజంలో పడి బాగుపడినవాడు ఇంతవరకూ లోకంలో లేడు. జర్నలిజం అనేటప్పటికి ప్రతివాడికీ కొన్ని వూహాలుంటాయి. నిజమే. తీరా ఈ ప్రపంచంలో పడేసరికి అవేవీ పనిచెయ్యవు. ఇక్కడ కూచుని అవీయివీ రాయటం తప్ప - సొంత అభిప్రాయాలకు ఇక్కడ అంత చోటు కూడా వుండదు. పాతిక సంవత్సరాలుగా నేను

ఇక్కడే పని చేస్తున్నాను. మొదట్లో ఎన్నో కష్టాలు పడవలసివచ్చింది. ఒక స్టేజిలో ఈ వుద్యోగం మానేసి ఇంకో వుద్యోగానికి పోదామని కూడా అనిపించింది. కాని, మొదట్నుంచీ ఒక ఆదర్శం పెట్టుకుని తలదూర్చిన తర్వాత కష్టాలు అనుభవిస్తే అనుభవిస్తాం – అని వుండిపోయాను. మీరు ఇంకా కుర్రాళ్ళు. ఇంకా జీవితం అంటే ఏమిటో తెలీదు. మనసులో ఏవేవో వూహలు పెట్టుకుని చేద్దామనే వుత్సాహంతో వుంటారు. ఇక్కడేమీ లాభంలేదు. నేనేదో నిరుత్సాహపరుస్తున్నానని, 'మధ్య వీడికెందుకు' అనీ అనుకోకండి. మొదట్నుంచీ యిందులో వుండి సాధకబాధకాలు అనుభవిస్తున్నాను కాబట్టి చెబుతున్నాను. ఆ తర్వాత మీ ఇష్టం! ముందుకు రావలసిన వాళ్ళకూ నాలుగురాళ్లు వెనకేసుకునేందుకూ మాత్రం ఇది చోటు కాదు!'' అన్నాడాయన.

పత్రికా కార్యాలయంనుంచి బయటపడ్డాక రామ్మూర్తి చాలా ఆలోచించాడు. ఈ వుద్యోగ ప్రయత్నాలు అతనికి చాలా అవకతవకగా కనిపించినై. ఎక్కడకు పోయినా ఎదురే కనిపిస్తున్నది. తండ్రీ, మేనమామా, పత్రికా కార్యాలయంలోని ఒక సంపాదకుడూ - వీళ్ళ ముగ్గురికీ అభిప్రాయాలలో చాలా భేదాలు కనిపిస్తున్నయ్. ఆ 'భేదాలు' ఎందుకొస్తున్నాయోనని రామ్మూర్తి తల పగల గొట్టుకున్నాడు.

నాలుగురోజులు తిరగ్గా రామ్మూర్తికి ఒక సినిమా డైరక్టరు దర్శనం లభించింది.

''నమస్కారం'' అన్నాడు రామ్మూర్తి.

''మీ పేరు'' అన్నాడు దర్శకుడు.

''మూర్తి'' అని బదులు చెప్పాడు. 'రామ్మూర్తి' అనే పేరు తనకే అసహ్యంగా తోచి. అదీగాక, సినిమా పరిశ్రమలో 'రామ్మూర్తి' అనే పేరు పనికిరాదనీ, దాన్ని 'మూర్తి' ని చెయ్యాలనీ అతను భావించాడు.

డైరక్టరు ఆప్యాయంగా చాలా ప్రశ్నలు వేశాడు. అన్నింటికీ రామ్మూర్తి జవాబిచ్చాడు.

''సరే ఐతే - ప్రస్తుతం అన్ని వేషాలకూ మనుషులను ఏర్పాటు చేసేశాం. పోతే, నాకు అసిస్టెంట్లు నలుగురున్నారు. ఇద్దరికి అసలు పనీ పాటూ లేనే లేదు! ఏవన్నా వేషాలు రాగానే కబురు చేస్తాను - మీ అడ్రసు ఆఫీసులో ఇచ్చి వెళ్లండి!'' అనేసి ఆయన నిష్క్రమించాడు.

'థాంక్స్' అనుకున్నాడు రామ్మూర్తి మనసులో.

ఆఫీసులో చూడగా - ఆ గదిలో ఒక ముసలాయన తప్ప ఇంకెవరూ కనిపించలేదు. ఆయన ఏవో లెక్కలు చేసుకుంటున్నట్టు కనిపించాడు. తన అడ్రస్ కాగితంమీద రాసి ఇచ్చాడు ఆయనకు.

''ఇంతసేపూ డైరక్టరు గారితో మాట్లాడుతున్నది మీరేనా?'' అన్నాడాయన కళ్ళజోడు తీసి బల్లమీద పెడుతూ.

''అవును.''

''కూచోండి''

రామ్మూర్తి ఉత్సాహంగా కూచున్నాడు.

''నేనోమాట చెబుతాను వినండి. మీరు అన్యథా భావించకండి. బాగుపడదా మనుకునేవాళ్ళకు, సుఖపడదామనుకునేవాళ్ళకూ ఈ ఇండస్ట్రీలో స్థానంలేదు. ఇక్కడ కావలసింది ఇంకోటి! మీరు బియ్యే పాసయారా యమ్మే పాసయారా అదేం ఇక్కడ అక్కర్లేదు. ఇక్కడసలు తెలివితేటలున్నవాళ్లు పనికిరారు. 'నేను తెలివైనవాడిని' అని చెబుతే ఇక్కడ ఉద్యోగం రాదు. 'నేను వెధవను' అనే ధోరణిలో చెప్పాలి. ఈయనేదో వేషం ఇస్తాడనే ఉద్దేశంతో మీరు - రోజూ ఆశగా ఎదురుచూస్తారు. పిక్చరు పూర్తయి పోతుంది. మీకు వేషమూరాదు - ఏమీరాదు. అవన్నీ వట్టికబుర్లు. ఈ పరిశ్రమలో నాకు పదిహేను ఏళ్ల అనుభవం వుంది. మొదట్లో అసిస్టెంటు డైరక్టరుగా వుండేవాడిని. డైరెక్టరును ఐపోతానని కలలుగన్నాను. ఎనిమిది పిక్చర్లకు అసిస్టెంటుగా పనిచేశాను. ఎవడికీ మనమీద కనీసం గౌరవమన్నా లేదు. ఆఖరుకు అసిస్టెంటుకు కూడా నేను పనికిరాను పొమ్మన్నారు. ఈ ఆఫీసులో పడ్డాను. గంపెడు సంసారం. అంతా బాధే. ఈ పరిశ్రమలోకి మాత్రం రాకండి - ఎందులోనన్నా పనిచేయండి. నైతికంగాకూడా మనుషులు చెడిపోయేవాళ్లున్నారు. మనం ఏదానికీ మాటాడటానికీ వుండదు. సలహా యివ్వబోతే పనికిరాదు! స్వానుభవం నాయనా స్వానుభవం!'' అన్నాడు ముసలాయన తన ఆవేదనంతా రామ్మూర్తి ముందు వెళ్ళగక్కుతూ.

రామ్మూర్తికి కళ్లు తిరిగాయి. నిరుత్సాహంగా లేచాడు. మారుమాటాడకుండా బయటపడ్డాడు.

అంతా కార్లూ - బస్సులూ రొద. గోల. ఆ గోలమధ్యలో పడ్డాడు. అతనికి తల తిరిగిపోతున్నది. ఎవరి ఉద్యోగాన్ని వాళ్లెందుకు తిట్టుకుంటున్నారో అతనికి అర్థం కాలేదు. ఐతే తనేం చెయ్యాలి? తన తండ్రికి బడిపంతులు ఉద్యోగం నరకం! ఇంకోడికి స్వర్గం! మేనమామకు అతని ఉద్యోగం నరకం - పత్రికలో ఉద్యోగం స్వర్గం! ఇంకోడికి

అది నరకం!... వాళ్లుచేసే ఉద్యోగాలు కాక... ప్రతివాడికీ ఎదుటి వాడి వుద్యోగం - ఎండమావుల్లాగా కనిపిస్తుందా! ఐతే ఆత్మలను చంపుకుని వీళ్లంతా ఎందుకు చేస్తున్నారు ఆ ఉద్యోగాలు? ఈ భేదాలు ఎందుకొచ్చినై? -

ఇలా ఐతే -

ఏం చెయ్యాలి తను? -

ఎందులో చేరాలి? -

తన భవిష్యత్తు ఏమిటి? -

తల పైకెత్తి రామ్మూర్తి ఆకాశం వంక చూశాడు. శూన్యం తప్ప మరేమీ కనిపించలేదు!! □